

M A G

Mindennapok Gárdonyiban

VII. évf. 4. szám 2012. december

www.gardonyi.eger-sulinet.hu/iskolaújság

Tisztelt Igazgató Úr, Igazgatóhelyettes Nő,
Tisztelendő Atyák, Kedves Kollégák!

Köszönöm a meghívást, hogy részt vehetek a tantestületi karácsonyi gyertyagyújtáson és áhítaton. Szívből köszönöm a gyógyulásomért mondott imáitokat. Megtiszteltetés számomra, hogy megoszthatom gondolataimat az Isten jóságáról, szeretetéről és a Karácsony üzenetének örömhíréről.

„... nagy örömet hirdetek nektek, megszületett az Üdvözítő, az Úr Krisztus, Dávid városában.” Lk 2,10 Több, mint kétezer évvel ezelőtt hangzottak el ezek a szavak. Angyalok adták hírül a tiszta szívű betlehemi pásztoroknak, hogy Isten maga jött közénk, az Ige testté lett a betlehemi Kisdedben. Az Úr Jézus belépett az emberi történelembe, és szeretne jelen lenni a mi személyes életünkben is, ahogy erről Edit Stein filozófus, a későbbi mártírhaltól szenvedett Benedicta kármelita nővér írta:

„Isten, aki maga a szeretet, odaajándékozta magát az embernek, akit szeretetre alkotott.” Az ő megtérésében nagy szerepet játszott annak a felismerése, hogy az ószövetségi próféciaik mind az Úr Jézusban teljessé válnak.

Isten, a mi teremtő Atyánk irántunk való gyengéd szeretetét azzal mutatta meg, hogy lehajolt hozzánk, és értünk adta Fiát, hogy a Tőle elfordult gyermekei visszataláljanak az atyai házba. Ha most végigtekintünk eddigi életünkön, bizonyára mindannyian éreztük már az isteni Gondviselésnek ezt a gyengéd szeretetét. Hiszen Jeremiás prófétán keresztül nekünk is mondja az Úr:

„Mielőtt megformáltalak az anyaméhben, már ismertelek.” Jeremiás 1,4-5.

Sőt még ennél többet is mond Szent János Evangéliumában:

„Atyád vagyok, és fiamként szeretlek, mint ahogyan Jézust szeretem.” János 17,23

Az Atya az emberi szeretetre bízta isteni gyermekét, Máriára, a kegyelemmel teljes édesanyára és Józsefre, az igaz emberre. A hívő ember számára a Karácsony újra és újra megismétli azt a bizonyosságot, hogy Isten valóban jelen van közöttünk, és kéri tőlünk a személyes találkozás esélyét. A Karácsony nem egyszerűen Jézus születésének évfordulója, sokkal több ennél. Egy nagy Titoknak, a Megtestesülés misztériumának a lelkünkbe való befogadása, amelyet a tudomány eszközével nem, csak a hit fénye által lehet megközelíteni. Dr. Jáki Szaniszló teológus, fizikus, bencés szerzetes atya a hit és a tudomány kapcsolatát vizsgálva írta, hogy Isten, mivel teremtő, ezért mindenható erejével beavatkozhat az anyagi világ működésének rendjébe. Erre példa a megtestesülés és a feltámadás misztériuma, amikor a szellem, az Ige úrrá lett az anyagon. A láthatatlan Isten önmaga istenségét megalázva emberi testet vett fel, hogy Óvívja meg a harcot értünk a Sátánnal, legyőzve a bűnt, a halált, hogy visszaszerezze a mi eljátszott

üdvösségünket. Többféleképpen történhetett volna a Megváltás. Isten úgy akarta, hogy Fia, Jézus Krisztus anyától szülessen, mert a teljes értékű élet anyától indul el, és áldozatot kíván. A gyermek és az emberi élet Isten ajándéka. Az anyaság és a család szent, mert Isten rendelte így. Ez akkor is igaz, ha világ felfogásában nem ez tükröződik, a divat és a korszellem rombolja Isten velünk kapcsolatos szép tervét.

A Karácsony ünnepe arra tanít minket, hogy a hit segítségével felismerjük a betlehemi gyermekben az Isten Fiát. Vajon megnyílik-e a szemünk, a szívünk és a lelkünk, hogy meglássuk az isteni Megváltót?

Ne szalasszuk el életünk nagy lehetőségét: a Messiással való találkozást!

Isten saját utunkon közeledik hozzánk. Ha engedjük, hogy belépjen az életünkbe, akkor megváltozik minden: mi magunk, a világ, a világhoz és az emberekhez való viszonyunk. A Karácsony meg tudja változtatni az életünket! Ha a bűnbánatban megtisztult szívünk találkozik Jézussal, akkor rátalálunk az igaz útra, a szeretet ösvényére, és cselekedeteinket átjárja az élő szeretet. A szív jóságában és békéjében Krisztust hordozókká válunk, ajándékká mások számára. *Böjte Csaba* ferences atya gondolatát idézve:

„Isten általunk akarja szebbé tenni a Földet, jobbá tenni a világot és boldogabbá tenni az embereket.” / Ablak a végtelenre/ Erre a szolgálatra hív meg az Atya, ez a keresztény ember küldetése ebben a földi életben, minden akadály, nehézség és megpróbáltatás ellenére.

Legyen segítők ebben a küzdelemben a Szentlélek, ereje töltse el lelkünket a hit fényével, adjon reményt, és adja meg nekünk a szív békéjét.

Böjte Csaba atya gondolatával zárva:

„Van egy személyes erő, amely próbál minket a szeretet útján vezetni, fogja a kezünket, segít, hogy kitartsunk. És van egy másik erő, amely próbál minket erről letéríteni. Küzdenünk kell, hogy a krisztusi úton, a szeretet ösvényén maradjunk, mert ez az egyetlen emberhez méltó út: lehajolni az elesetthez, elfogadni egymást, és megajándékozni a másik embert a megbocsájtás készségével. Ha a szeretet és a jóság mellett döntünk, akkor Jézus útján járunk, és Isten arcának vonásai sugároznak át rajtunk. Ez a szeretetből vállalt küzdelem szül meg bennünket az örök életre.”

Fogadjátok szeretettel és nyitott szívvel a kollégista tanulók rövid karácsonyi műsorát. Előtte közös imára, éneklésre hívlak benneteket Isten dicsőségére és a lelkünk üdvösségére.

Eger, 2012. dec. 19.

Kelemenné Oravecz Julianna
nevelő tanár, ciszterci obláta

D E C E M B E R

3. Kisgimnazisták nyílt napja - óralátogatásokkal, a díszteremben pedig igazgatói tájékoztatás.

4. Nyílt nap a nyolcadikosoknak a díszteremben.

4. A 12. C és a 13.A osztály a Nemzeti Színházban megnézte az Úri muri előadást, a 13. A osztály a Terror Házában is járt.

5. 19.00 Kollégiumok közös szentmiséje.

6. Mikulás járt a Gárdonyiban.

A Mikulás előtti napokban lázas nyugtalanság lett úrrá a tanulók jelentős részén, mert úgy hírlett, az idei Mikulás szívküldi csomagok kézbesítését is fel fogja vállalni szaloncukorkákban vagy azzal együtt. Ezért a szünetekben az első emeleti lépcsőfordulóban készültek az üzenetek és a DÖK-ös Mikulás jelöltek gyűjtögettek az üzeneteket.

És aztán 6-án délelőtt a Mikulás hat krampuszával végigjárta az osztálytermeket, kézbesítette az üzeneteket, és szaloncukrot osztogatott ...

Események

Délután a Mikulás az iskolai dolgozók gyermekeihez érkezett meg. S már öreg este volt, mikor a kollégium lakóihoz is betért, ahol a lányok már nagyon várták.

10-14. A karitászcsoport karácsonyi vására: 8. 45-től 14. 30-ig az órák közötti szünetekben adventi vásár volt az iskola első emeleti folyosóján. Amint arról *Szegedi Fanni (9.C)* riportja alapján a Heves Megyei Hírlap is beszámolt Séta című rovatában, nagy sikerrel szervezték meg *Bozóné Tóth Gabriella*, *Egedné Gerencsér Ildikó* és *Jobbágyiné Reményi Henrietta* tanárnők idén is a karácsonyi vásárt. Sokféle ötletes és nagyszerű házi készítésű tárgyat ajánlottak fel a diákok, amelynek árát a Karitászcsoport oszthatta szét a rászorulóknak között. A program szenzációja volt a tombolahúzás. A kikiáltó, *Szadai Miklós At-*

Események

tila (7.C) profikat idéző módon vezette a tombolahúzást, és a sláger - ez évben is - a feleletkiváltó kupon volt, amelyet sokan szerettek volna megnyerni. A Szent Bernát Karitászcsoporthoz végül összesen 60200 Ft-ot gyűjtött össze ez év karácsonyára, és ezt is - a korábbi évekhez hasonlóan - az iskolánkba járó diákok között osztották szét az osztályfőnökök közreműködésével.

Advent három vasárnapján (3-án, 10-én, 17-én) 19.00-kor adventi gyertyagyűjtés volt a kollégistáknak a díszteremben annál az adventi koszorúnál, amelyet szülői felajánlásból kapott az iskola.

12. Koszorúzás az iskolánk előtti téren az 1956. december 12-i egeri sortűz áldozatainak emlékére rendezett ünnepségen. A koszorúzáson a megemlékező beszédet Wittner Mária 56-os elítélt mondta.

15. A 2011/12-es tanévben a Diákolimpia Országos Döntőjében eredményeket elért a az egeri sportolókat köszöntötték a városházán. A díjazottak között volt iskolánk két tanulója: a birkózó Gyöngy Máté (9.E) és az aerobikos Szabó Réka (13.A). Gratulálunk!

Az őszelel megindult DEXam vizsgahelyünkön elsőként Kocsis Dávid Martin 13.A osztályos tanuló megszerzte nyelvvizsgáját. Neki is gratulálunk!

17. Koncert.

A Dobó téren a városi rendezvények részeként fellépett iskolánk kamarakórusa, amelynek tagjai: *Árvainé Kovács Krisztina* tanárnő, *Bisztriczki Zoltán* tanár úr, *Kelemen Bettina*, 11.E, *Szendrei Lídia* és *Vámos Ádám* 12.C, *Toldi László* 10.E, *Pál Márton* 12.K osztályos tanulók. A műsorban Giuseppe de Marzi, Josquin des Prez, Demény Dezső, Szerfín egy-egy műve szerepelt.

19. A 13. évfolyam osztályai számára lelki nap, amelyet *Virth József* (O.Cist) atya tartotta a díszteremben.

15.00 Közös adventi elmélkedés a díszteremben az iskola tanárainak és dolgozóinak. Az igazgató úr bevezetője után *Kelemenné Oraveczi Júlia* tanárnő osztotta meg gondolatait a várakozásról és a karácsony ünnepéről (ebből idéztünk a bevezető gondolatokban a 2. oldalon). Ezt a tanárok rövid fohásza követte. Külön hálaival és köszönettel fogadták a tanárok a kollégisták összeállítását, amely segítette a karácsonyi ráhangolódást. Majd az adventi koszorú ötletéről és elkészítéséről számolt be *Varga B. János* igazgató úr. Az adventi együttlétünket megtisztelte jelenlétével *Hugyeczi János* atya, a Szent Bernát-templom igazgatója és *Virth József* atya, aki a ciszterci rendet képviselte iskolánkban. Az elmélkedést közös ünnepi ebéd követte a menzán.

17.00 Karácsonyi koncert a Szent Bernát-templomban.

20. Lelki nap a nem végzős évfolyamoknak

A kisgimnazistákkal a szalézi nővérek készültek a Úr jövetelére. A nagyobbaknál az előadó *Virth József* (O.Cist) atya volt, illetve az Imperfectum zenekar játszott. A rekollekciót záró szentmisét *Soós Tamás* és *Virt József* (O.Cist) atya közösen celebrálta. A helyszíneken *dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanárnő színjátszó csoportja adta elő Andersen A kis gyufaárslány című meséjének dramatizált változatát, mely akár a mi korunkban is játszódhatna. Egy meseéből összeszerkesztett műsorral is kedveskedtek a 11. E-szek a nézőknek. Befejezésként *Pálok Dalma* 12. E osztályos tanuló énekelt a karácsonyról. Köszönjük valamennyi szereplőnek és a tanárnőnek a munkáját!

20. Gombavató

Események

Inczéné Lazarevic Katalin tanárnő ezzel a munkájával nyerte meg a KPSZTI által pedagógusok számára kiírt pályázatot a 4. kategóriában. Szívből gratulálunk Tanulmányának néhány fejezetét közöljük.

A hagyományos és az új oktatási módszerek alkalmazása szaktárgyi oktatásban

1. Bevezetés

Örömmel fogadtam a KPSZTI pályázati kiírását, mivel régóta érlelődik bennem több évtizedes nyelvtanári pályafutásom tapasztalatainak összegzése. A pályázati lehetőség jó alkalom arra, hogy magamnak is megfogalmazzam, és logikus rendszerbe szervezzem megfigyeléseimet, tapasztalataimat és véleményemet, mégpedig - ahol csak lehet - szakirodalom vagy statisztikai adatok alátámasztásával. Jelen pályamunka stílusa nem szigorúan tudományos; újszerű megállapítások, nagy felfedezések nem várhatók, a végső következtetések pedig bevallottan szubjektívek.

Szerencsés korban élünk: rendelkezésünkre áll az elmúlt generációk évezredes tapasztalata, ugyanakkor könnyedén hozzáférhetünk a legújabb szakirodalomhoz, kutatási eredményekhez és publikációkhoz. A nyelvoktatásban - csakúgy, mint a többi tantárgy esetében - békésen megférnek egymás mellett a jól bevált, klasszikus fogások és az innovatív próbálkozások. Dolgozatomban röviden áttekintem a tanulás-szervezési, tanítási, számonkérési és értékelési módszereket, majd röviden összefoglalom a nyelvoktatás jobbítására vonatkozó javaslataimat. Kiindulópontként Jan Amos Comeniust (Komenskyt) választottam, aki máig érvényes alapokat adott a pedagógiának és a didaktikának a XVII. század közepén.

Nyelvtudásra mindig szükség volt, szükség van, és lesz a jövőben is. Hiába születnek egyre tökéletesebb fordító programok, a szöveget a maga teljességével és árnyaltságával, humorával vagy átvitt értelmével együtt egyelőre nem képesek híven visszaadni. De nem is kell föltétlenül a műfordításra gondolnunk: a népek közötti mindennapi érintkezést, utazást, kereskedelmet sem lehetett soha elképzelni több nyelven beszélő emberek segítése nélkül.

A mindenkori hódítók "exportálták" nyelvüket, azaz a nyelvhasználatot kiterjesztették a leigázott területeken lakó népekre. Alexandriában, a legnagyobb ókori könyv-

tárban a legtöbb mű (közel félmillió tekerccsen) görög nyelven vagy eredetiben és görögre lefordítva volt olvasható. Még Jézus Krisztus idejében is ez a nyelv volt a keleti népek közötti kommunikáció egyik eszköze és a kultúra hordozója. A későbbiekben a Római Birodalom terjeszkedésével együtt nőtt a latin nyelvet beszélők száma, mely néhány évszázaddal később a neolatin nyelvek kialakulásához vezetett. A nagy földrajzi felfedezések vitték el az angolt, a franciát, a portugált és a spanyolt az Újvilágba, XX. századi példának pedig az orosz nyelv elterjesztését tekinthetjük a volt Szovjetunióban és az egykori szocialista országokban.

A középkori Európában minden művelt ember beszélt a latint - nem a hódító rómaiak által elterjesztett, és lassan neolatin nyelvekké szétváló különféle változatokat, hanem a klasszikus latin némiképp módosult formáját, az ókori irodalmi művek és a Szentírás (fordításának) nyelvét. A latin természetes módon vált a Katolikus Egyház nyelvévé, és mivel az iskolákat is az Egyház tartotta fenn, a görög mellett ez lett a második és legfontosabb idegen nyelv. Sok európai országban - így hazánkban is - a XX. század közepéig oktatták e két holt nyelvet a klasszikus műveltséget nyújtó gimnáziumokban.

A latin mint közvetítő nyelv remekül működött évszázadokon át: hittudományi értekezések, irodalmi művek, tudományos munkák születtek, levelezések és tudományos viták zajlottak ezen a nyelven. Iskolai elsajátítása a klasszikus, grammatizáló módszerrel (szövegek olvasásával, fordításával, elemzésével, ragozások és nyelvtani szabályok elsajátításával és begyakorlásával) történhetett, de mivel holt nyelv létére mégis beszélt nyelv volt, a természetes módszer sem zárható ki. A nemzedékről nemzedékre szálló diák-humor is hétköznapi élethelyzetet örökít meg: "Lapis ignis?" "Iam caelum!", ezzel állítva emléket a kezdők botladozó nyelvtudásának. Kossuth-díjas írónőnk, Szabó Magda is társalgott édesapjával ezen a nyelven.

A kereskedők, katonák, iparos legények, zarándokok és utazók természetesen nem a latinnal, hanem a nemzeti nyelvek segítségével boldogultak, hiszen ők nem koptatták az iskolapadot. Mégis sokan beszéltek második, harmadik nyelvet is, mert rákényszerítette őket az élet: a kereskedés, a vilájárás, vagy a tatárjárás és törökudulás utáni betelepítések. Nyelvtudásukat természetes úton, valós élethelyzetekben szerezték, legkiválóbb utazóink és felfedezőink pedig az életüket tették fel távoli vagy közelebbi nyelvek, kultúrák tanulmányozására.

Napjainkban nincs lingua franca, azaz közös közvetítő nyelv, bár a számos nyelvjárást beszélő Indiában, Kínában, egyes afrikai országokban és a soknyelvű Európában vannak ilyen törekvések. Az Európai Uniónak jelenleg huszonzhárom hivatalos nyelve van, de ezek közül leggyakrabban angol, francia és német nyelven történik a tolmácsolás, zajlik a kommunikáció és születnek a dokumentumok, melyeket később természetesen lefordítanak a nemzeti nyelvekre. Célkitűzés, hogy minden európai állampolgár anyanyelvén kívül legalább két idegen nyelven meg tudjon szólni. Ettől sajnos messze vagyunk, pedig minden tagállam beépíti oktatási rendszerébe az idegen nyelvek tanítását.

5. Összegzés

A rendszerváltás óta tiszteletre méltó erőfeszítések történnék azért, hogy a felnövekvő generációk egyre nagyobb számban és egyre jobb színvonalon beszéljenek idegen nyelveket. A tagozatos osztályok mellett megjelentek a két tanítási nyelvű iskolák és a nyelvi előkészítő évfolyam. Képzett nyelvtanáraink, jól felszerelt iskoláink és európai színvonalú nyelvkönyveink vannak. Látszólag tehát minden adott a hatékony nyelvvoktatáshoz, az eredmények mégis szerények, különösen akkor, ha a magas óraszámokhoz és az oktatásra fordított összegekhez viszonyítjuk őket.

Hol kereshető a hiba? Talán abban, hogy a magyar nyelv rendszere gyökeresen különbözik az indoeurópai nyelvekétől? Vagy nem tudjuk kiválasztani a leghatékonyabb módszereket? Esetleg tanulóink nem elég fogékonnyak a nyelvekre?

Véleményem szerint a nyelvtanulók motivációja gyenge, a nyelvtanárok elhivatottsága nem elég szilárd, az alkalmazott módszerek pedig nem mindig felelnek meg a választott tankönyvnek. A diákok számára ugyanis az idegen nyelv csak egy a sok tantárgy közül, melyet mérsékelt lelkesedéssel tanulnak mindaddig, amíg fel nem ismerik valódi jelentőségét. Mi, tanárok nem vagyunk elég elszántak a célnyelv kizárólagos használatára a tanórán, pedig ez nem kerülne semmibe. Végül pedig: gyakran a fordítottja történik annak, amiről a módszerek kapcsán már említést tettem, sokszor ugyanis a kommunikatív tankönyvből próbálunk grammatizálva tanítani. Nem csoda, hogy kicsi a határfok és szerény az eredmény.

Meggyőződésem, hogy a célnyelv közel száz százalékos használata sokat javíthatna a tanulók nyelvi kompetenciáin, és ha érzik, hogy egyre többet tudnak, talán nagyobb kedvvel foglalkoznak a nyelvekkel. Az óraszervezés is javítható: páros illetve csoportos feladatokkal aktívabbá tehetnénk tanítványainkat, akiknek így több alkalmuk lenne arra, hogy valós élethelyzetekhez hasonló szituációkat gyakoroljanak osztálytermi körülmények között.

6. Epilógus

Szüleim ösztönzésére nagyon korán, 6-7 éves koromban kezdtem németül tanulni egy velem hasonló korú gyerekekből álló csoportban. Szép, színes könyvet használtunk, címe: Német nyelvkönyv gyermekeknek. A tanulás könnyen ment, pedig az órák nem voltak túl érdekesek: nem emlékszem, hogy verset, éneket vagy mondókat tanultunk volna. A csoport hamarosan fogyatkozni kezdett, és mivel a végén egyedül maradtam, félbeszakadt az oktatás.

Következő emlékem, hogy édesapámmal folytatom a németet, majd jött az orosz az általános iskolában. Tagozatos osztályba jártam, és mellette még orosz szakkörre is. Nem éreztük kényszernek a tanulást, az órák érdekesek, élményszerűek voltak. Évente több dalt is tanultunk, az órák elején mindig elénekeltük valamelyiket. Hetedikben orosz versenyen vettem részt, ahol megyei első és országos hetedik lettem. Jutalmul az "ideiglenesen hazánkban állomásozó" szovjet tisztek gyermekeinek szervezett

balatonszemesei táborban tölthettem két hetet, ami nagy élmény volt, és nyelvilag is sokat jelentett. A következő évben országos második lettem, és később az OKTV-n is mind a kétszer bekerültem az első tízbe.

Az oroszral párhuzamosan angolul és franciául is elkezdtem tanulni. A gimnáziumban ezekhez társult a latin, majd az egyetemen az arab. Oklevelem két idegen nyelv tanítására képesít, két másik nyelvből középfokú nyelvvizsgám van, és több más nyelven sem adnak el. Ennél azonban sokkal érdekesebb, hogy milyen módszerekkel tanítottak engem a 60-as, 70-es években.

Az iskolai oktatás keretében - legalábbis a kezdeti szakaszban - a grammatizáló módszer áldásait élveztem. A latin esetében ez teljesen természetes volt, az élő nyelveknél viszont csak akkor tűnt fel, amikor a franciata-nárnóm más módszert alkalmazott. A kezdet kezdetétől ragaszkodott a célnyelvhez, és bár végszükség esetén elárulta a szavak jelentését, egyszerre mindig csak egy szót lehetett kérdezni, és csak szótári alakban! Így fokozatosan tárult fel a mondat jelentése, és közben rengeteget tanultam. A nyelvkönyv hagyományos volt (akkoriban nem is volt másfajta), de a tanárnő sosem törekedett arra, hogy eljussunk valameddig, vagy befejezzük a könyvet, korát megelőzve inkább a kommunikációra helyezte a hangsúlyt.

Bármennyire szimpatikus és hatékony volt is a fent leírt módszer, tanárként, nagy létszámú csoportban nem tudtam alkalmazni. Kezdetben a kék színű "Angol nyelv a középiskolák 1-4. osztálya számára" című tankönyvből tanítottam, majd jöttek az új módszerek és az új könyvek. Én a kommunikatív nyelvvoktatás híve vagyok, de leginkább eklektikusnak tartom magamat. Amit következetesen alkalmazok a kezdetektől a mai napig, az a dal-tanulás. Számos népdalt és gyermekdalt ismerek, melyek kiválóan alkalmasak a nyelvtan begyakorlására, ezeket az alsóbb évfolyamokon (9-10.) rendszeresen tanítom. Minden igeidőhöz köthető egy vagy több ének, ezek közül válogatok. Külön csoportot képeznek a karácsonyi énekek: az angol nyelvterületen sok veretes egyházzenei darab és könnyedebb, világi dal született és keletkezik napjainkban is, amelyeket már csak azért is érdemes megtanítani, mert a bevásárlóközpontokban, az utcán, de a médiában is gyakran hallhatjuk őket az Adventi időszakban. Tanítványaim ilyenkor boldogok, mert értik a szöveget, sőt ők is el tudják énekelni.

Az évtizedek során be kellett látnom, hogy a diákjaim nem nyelvszenik, és nem várhatom el tőlük azt, amit magam annak idején könnyűszerrel teljesíttem. Hála Istennek, a sok favágás mellett mindig akadnak olyanok, akik akarnak és képesek szárnyalni, akiket le tud nyugtózni egy-egy nyelvtörténeti kuriózum, a szigorú nyelvtani szabályok, vagy a szókinés végtelen változatossága.

Volt idő, amikor úgy éreztem: pályát tévesztettem, mert ha a nyelvtudásomhoz valamiféle szaktudás is párosulna, sokkal jobban kamatoztathatnám képességeimet. Mára beláttam: az egyik legszebb hivatás az enyém, és csak rajtam múlik, hogy minél többet átadjak abból a tudásból, amit életem során felhalmoztam.

BUDAPESTEN JÁRTUNK

2012. december 4-én a 13. A osztály Kovács Ottó tanár úr szervezésében Budapestre látogattunk.

A kora délutáni órákban értünk a fővárosba, ahol első állomásunk a Terror Háza Múzeum volt. Az épület termeiben Magyarország kettős (náci,

szovjet) megszállásának borzalmairól szerezhettünk maradandó bizonyosságokat. Az ötletesnek és modernnek mondható kiállítótermet végigjárva jobban érthetőbbé és átélhetőbbé vált a diktatúra működése. A börtönként működő pincébe leereszkedve a könnyek és a kínok, az erőszak és a brutalitás, a szenvedés és az önkény, a helyállni akarás és a megtöretés színhelyére érkeztünk. Elgondolkodhattunk a határtalan emberi kegyetlenségről és a nemzetéért, hitéért mártíromságot vállaló hősiességről.

Lehetőségünk volt még a Mindszenty-kiállítás megtekintésére is, amely a korszak egyik legnagyobb üldözött magyar egyházi személyének az életművét és szellemi hagyatékát hivatott összefoglalni.

Programunk második részeként Nemzeti Színház elegáns és stílusos épületében tekinthettük meg az Úri muri c. színdarabot. Az előadást mindannyian nagyon élveztük, s a történetben megjelenő emberi sorsok elemzése, a darab üzeneteinek felfejtése még irodalmi órákra vár.

A múzeumban és a színházban szerzett ismeretek a történelem- és irodalom tanulmányaink fontos részeivé lettek. A szerzett élmények maradandóak. A közösen eltöltött délután így válik gimnáziumi életünk utolsó évének egyik fontos emlékévé, amelyről közös fotó is készült.

Barkóczy Dávid 13.A

Fuchs Xavér Ferenc (1744-1807)

A tanév elején iskolánkhoz került a mellékelt festményt, mert a felületes szemlélő számára is egyértelmű volt, hogy iskolánk hosszú történelmének egyik jelentős alakját ábrázolhatja, e jó állapotú, de egy jelentős sérülést szenvedett festmény. Természetesen fontossá vált kideríteni, hogy ki lehet e főpapi ornátust viselő személy.

A kép azonosításában segítségünkre volt dr. Löffler Erzsébet Érseki Vagyonkezelő Központ Könyvtár, Levéltár és Múzeum igazgatója. Megállapította, hogy Fuchs Xavér Ferenc, az első egri érsek lehet az itt ábrázolt személy. S az általa felkért dr. Németh Béláné szerint a kép szövegének értelmezése a következő: „17 100 rénes forint (német forint) adományozója az egri gimnázium szegény növendékei számára”.

A Magyar Katolikus Lexikon szerint Fuchs Xavér Ferenc Pándorfalván született Moson vármegyében, 1744. aug. 24-én; s Egerben hunyt el 1807. jún. 27-én. Pannonhalmán, a nagyszombati és a budai papne-veldeben tanult. 1768-ban pappá szentelték. Esztergomban káplán, majd gr. Andrássy Károly fiainak nevelője. 1773-ban Szomoron plébános, de rövidesen lemondott javadalmáról, és a budai akadémián bölcseletet tanított. Megnyerte Batthyány bíboros tetszését, aki titkárnak magához vette. 1783-ban pozsonyi, 1784-ben esztergomi kanonok, 1787-től nyitrai megyéspüspök, ahol templomokat és kórházakat épített. Ösztöndíjat alapított 12 fiú számára a nyitrai gimnáziumban és 4 leánynak a nagyszombati orsolyitáknál. Költségén nyomatott könyvek ezreit osztotta szét a

Magyar Korona egyházmegyéiben. 1804. VIII. 20-án lett az első egri érsek, Heves és Külső-Szolnok várme-gye főispánja. Folytonos álmatlanság gyötörte.

Az 1861-62-es évkönyvünk 7-8. oldalán olvasható az adományozás 1806. december 23-án kelt alapító okmányának „veleje”.

Eszerint az alapítvány felügyelője a mindenkori egri érsek, ill. az egri főkáptalan lesz.

Az alapítvány tőkéjének kamataiból „az egri gymnasiumban tanuló 12 szegény ifjú évről-évre nyerjen fejenként 60 az az hatvan forintnyi ösztöndíjat, ha az erkölcsiség-, jámborság- az isteni tisztelet pontos látogatása- s a tanulmányokbani előmenetel- és szorgalomban, mely mellett az ösztöndíjat elnyerte nem hanyatlik; ellenkező esetben más méltóbbal fogván pótolni.”

A jutalmazandó ifjaknak, akik

- legalább közepes tehetségűeknek, de kitűnő szorgalmúaknak kellett lenniük, továbbá jártasak legyenek két nyelvben. A magyar, vagy a „tót” (szlovák) vagy a német nyelvet tökéletesen bírják, s a másik nyelv tanulását kötelességüknek tekintsék.

- előnyt élvezzenek a katolikus hitre áttért ifjak, vagy a vegyes házasságban élő szegény szülők katolikus, nemesi és nem nemesi származású gyermekei, kivált, ha árvák is.

- Moson, Pozsony, Győr, Nyitra, Trencsén, Szepes vagy Gömör vármegyéből származnak. Ha ilyen ifjú nincs, akkor az érsekség további hat megyéjében születettek legyenek.”

Az 1807-08-as tanévtől kiosztásra kerülő összeget az 1811-es devalváció jelentősen megtépázta, de Eger második érseke, Fischer István még értékét helyreállította: egy 40 váltó forintnyi évi összeget adott. (Viszonyításához szolgálhat, hogy 1777-ben a káptalan orvosa Egerben 75 forintnyi éves fizetéssel rendelkezett). Az 1890-es évek elején 16 forint s 80 krajcár volt az ösztöndíj értéke. Az 1899-1900-as tanévben az egy főre kifizetett összeg 33 korona 60 fillért lett, amely 12 főre számolva 403 korona 20 fillér volt. Ezt az összeget az 1917-18-as tanévig – kezdettől fogva – nevesítve közzétették az évkönyvek. E tanévtől az alapítványi kifizetéseket elvégzik az 1922-23-as tanévig, de már nem részletezték. Az 1922-23-as évkönyv bejegyzése szerint az alapítvány kiosztandó 136 koronáját már csak 3 tanuló kapta.

A következő tanévtől a pénz értékének rendezetlensége miatt a kifizetést elhalasztották. Az 1928-29-es tanévben pedig már, mint megszűnt alapítványról emlékeztek meg.

Tehát az alapítvány 116 évig működött, s megközelítőleg 1400 diáknak a tanulmányainak végzéséhez jelentett segítséget. S az adományozó halála után több, mint kétszáz évvel is elismeréssel adózzunk, és köszönettel tartozunk e nemes cselekedetért.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a tanulók segítségének, jutalmazásának a XIX. században viszonylag széles köre épült ki. Nagy Béni munkájában három csoportba szedve említi meg e területet. Most csak az 1852-ig tartó korszakban – a részletezést mellőzve, mintegy felsorolás gyanánt – vegyük sorra:

Az egri főgimnáziumhoz kötött ösztöndíjak:

Fuchs-alapítvány (1806) 17100 forintnyi tőkével, 12 tanuló 60 ft-nyi ösztöndíj.

Rajner – alapítvány (Rajner Károly egri nagyprépost és felszentelt püspök 1844-ben lelt végrendeletében 300 ft-ot adományozott 6 tanulóknak.)

Jutalomdíjak:

Handler – alapítvány (Handler György 1743-as végrendeletében 500 ft tőkének kamatából osztályonként egy-egy tanulóknak adott jutalmat.)

Csomortányi – alapítvány (Csomortányi Antal egri kanonok 1812-es végrendeletében 1000 tékének a kamatát kívánta szétosztani osztályonként egy-egy tanulóknak.)

Rajner – alapítvány (Rajner Károly egri nagyprépost és felszentelt püspök 1844-ben lelt végrendeletében 1400 császári arany kamatját adományozta 8 tanulóknak.)

Segélydíjak:

Kovács János – alapítvány (Egri születésű, császári udvari tanító 1824-ben 12000 ft-nyi tőkével alapította, melyből mások mellett 8 egri születésű gimnáziumi tanuló részesedhetett.)

Az élelmezésben, szállásban és egyéb szükségletekben való támogatását a tanulóknak pedig lehetetlen volt már abban az időben is földi körülmények között felsorolni.

S befejezésül csak annyit kívánhatok, a mai középiskolásoknak is adjon az Isten ilyen bőkezű mecénásokat.

KO

Az eltörött karácsonyfadísz

Egyszer volt, hol nem volt, az égig érő hegyek között, fenyves erdő közepén, egy mesés tiszta álló házikó padlásán volt egy karácsonyfadíszekkel teli doboz. A díszek minden évben izgatottan várták az ünnepet, hogy a szentestén végre felkerülhessenek a fára, s hogy a fényeket csillogásukkal megsokszorozva vidámabbá varázsolják a karácsony hangulatát.

- Úgy örülök, hogy végre megint elérkezett ez a várva várt nap. Úgy izgulok, hogy most vajon hová kerülök a fenyőn. -szólt a tündöklő Arany Boa.

- Semmi esélyed, hogy a legjobb helyet te kaphasd meg. Ott én fogok csillogni-villogni. Elvégre én vagyok a legszebb dísz! – mondta kényesen és fölényesen Csillám Csillag.

Csillám Csillag volt a legbéképeztebb és a legfölényesebb dísz, bár ő volt talán a legidősebb is a dobozban. Olyan tökéletesnek gondolta magát, hogy természetesnek vette, csakis ő kerülhet a fa legtetejére. Ezért aztán a többieket lenézte.

- Ugyan, mindenki jó helyet kap a fán, nem számít, hogy ki a legszebb! – nyugtatta a többieket Gömb úrfi.

- Halljátok? Jönnek a gyerekek! Mindjárt felkerülünk a fára! – ujjongott Ezüst Alma.

A doboz teteje kinyílt, és apró gyermekkezek kezdtek sorba kiszedni a díszeket a dobozból. A gyerekek egyesével rakták fel őket a karácsonyfára. Az összes dísz fölkerült már, csak Csillám

Csillag várt még a dobozban, hogy az őt megillető helyre kerülhessen. De a gyerekek nem tudták eldönteni, hogy ki tegye fel az utolsó díszet a fára, összeveszttek, és ki akarták venni a Csillagot egymás kezéből. Eleinte nagyon büszke volt erre Csillám Csillag, hogy lám érte még hajba is kapnak a gyerekek. Csakhogy ennek az lett a következménye, hogy a Csillag leesett, és az öntelt dísz egyik ága letörött.

- Jaj, odavesztett a szépségem! – kiáltott megrémülve. Mindenki nagyon elszomorodott. A gyerekek behívták Nagymamát, aki kezébe vett a törött díszet, és elmesélte, miért volt olyan fontos neki ez a csillag.

- Tudjátok, amikor épp ennyi idősem voltam, mint most ti, mi még magunk készítettük a díszeket. Nem voltunk gazdagok, és az üzletek sem kínáltak ennyi ajándékot. De édesanyámtól kaptam ezt a csillagot, és ha ránéztem, mindig a régi karácsonyok meghitt pillanatai jutottak eszembe.

A gyerekek nagyon elszégyellték magukat, és hogy jóvá tegyék, amit elkövettek, elhatározták, hogy megjavítják Csillám Csillagot. Szinte tökéletesen sikerült visszarakasztani a letörött részt, aztán óvatosan föltették a fenyő legeslegtetejére, ahol mindig is szokott lenni. Amikor Nagymama meglátta, boldogan ölelte át unokáit, csak Csillám Csillag nem értette, miért került vissza a régi helyére.

- Csúnya, ütött-kopott, törött dísz vagyok. – sóhajtott szégyenkezve.

- Nem vagy csúnya, talán még szebben is ragyogsz, mint eddig, mert nagyon gondosan megtöröltettek. – mondta Gömb úrfi.

- Szebben ragyogsz, mint valaha. – mondták a díszek valamennyien.

Most már a gyerekek is, a díszek is megértették, hogy a karácsony a béke és a szeretet ünnepe, és az a fontos benne, hogy elfogadjunk másokat is olyanok, amilyenek.

Nagy-bányai Kincső 5. C

A gárdonyis Mikulás

Az első gárdonyis Mikulás ünnepén, amire visszaemlékszem, három éves lehettem. Lépdeltem a lépcsőkön felfelé, és minden olyan nagyknak tűnt.

Amikor megérkeztünk, a krampuszok már bent voltak a teremben, és

én nagyon megijedtem tőlük, mert ott voltak a virgácsok. Kis várakozás után jött a műsor. Óvodás szemmel érdekes és izgalmas volt. A közös éneklésünk alatt érkezett meg a várva várt Mikulás. Kicsit félelmetesnek, de barátságosnak láttam. Az ajándécsomag ára egy vers vagy ének volt. Volt, aki verset mondott, volt, aki énekelt, de olyan is volt, aki csak állt megszeppenve, kicsit ijedten. Jaj, de volt olyan is, aki virgácsot kapott. (Nem sokan!) Olykor a Mikulás egészen személyes intelmeket kötött a lelkünkre, ettől valóban mindentudónak véltük.

Megkaptam én is az ajándécsomagomat. És ezek után már másra sem tudtunk figyelni, csak arra, hogy mi van a csomagban. Nagyon tetszett a Mikulás ajándéka.

Most, hogy már én is a Gárdonyi diákja vagyok, inkább az osztálytársaimmal együtt várom az iskolai Mikulás ünnepét, de szívesen emlékszem vissza a korábbi évek mikulási programjára.

Árvai Adél 7. C

***

Legyél Te is szerkesztő!

Ha van Téged érdeklő téma, vagy van kész anyag, amivel színesíteni szeretnéd az iskolaújságot, keresd meg a szerkesztőt vagy Kovács Ottóné tanárnőt! Szívesen közlünk minden írást, amely az iskolánk szellemiségétől nem idegen.

Szerkesztőség:

Felelős kiadó: *Varga B. János* igazgató úr.

Felelős szerkesztő: *Kovács Ottóné* tanárnő.

Villámpostacím: *deleo@citromail.hu*

Diákszerkesztő: *Lakatos Klaudia 11.E* osztályos tanuló.

Technikai munkatárs: *Kovács Ottó* tanár úr.

*Erős hitet, egészséget,
szeretetet, hűességet,
ősi magyar becsületet,
hű lelket, kit Isten vezet.*

*Júdásoktól szabadulást,
Éthet, szép szabad hazát,
imádsággal kívánunk
ez új esztendőben.*